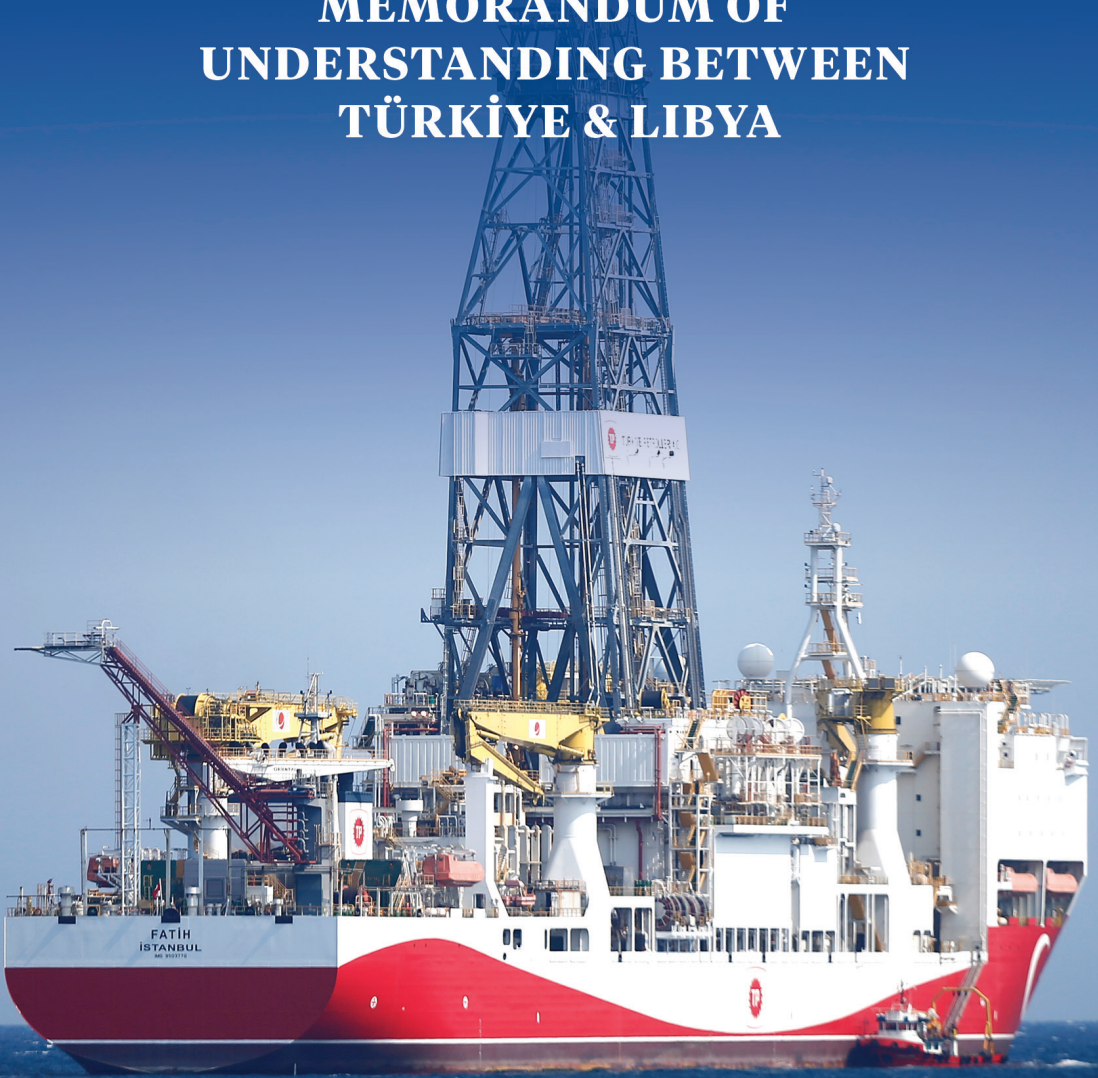

DOĞU AKDENİZ DENKLEMİNDE
STRATEJİK ADIM:
TÜRKİYE & LİBYA MUTABAKATI

STRATEGIC STEP IN THE EASTERN
MEDITERRANEAN EQUATION:
**MEMORANDUM OF
UNDERSTANDING BETWEEN
TÜRKİYE & LIBYA**

Doğu Akdeniz Denkleminde
Stratejik Adım:
Türkiye & Libya Mutabakatı

Strategic Step in the
Eastern Mediterranean Equation:
**Memorandum Of Understanding
Between Türkiye & Libya**

Doğu Akdeniz Denkleminde Stratejik Adım:
Türkiye & Libya Mutabakatı

Strategic Step in the Eastern Mediterranean Equation:
Memorandum Of Understanding Between Türkiye & Libya

© 2022 CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI
© 2022 PUBLICATIONS BY PRESIDENCY'S DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Yayıncı Sertifika No: 45482 | Publication Certificate No: 45482

1. Baskı, İstanbul, 2022 | 1st edition, İstanbul – 2022

İletişim | Contact

Kızılırmak Mahallesi Mevlana Bulv. No:144 Çukurambar
Ankara/TÜRKİYE

T +90 312 590 20 00 | webinfo@iletisim.gov.tr

Baskı | Print

Prestij Grafik Rek. ve Mat. San. ve Tic. Ltd. Şti.

T +90 212 489 40 63, İstanbul

Matbaa Sertifika No: 45590

Doğu Akdeniz Denkleminde
Stratejik Adım:
Türkiye & Libya Mutabakatı

Doğu Akdeniz Denkleminde Stratejik Adım:
Türkiye & Libya Mutabakatı

Strategic Step in the Eastern Mediterranean Equation:
**Memorandum Of Understanding Between
Türkiye & Libya**

İÇİNDEKİLER ■
CONTENTS

ÖNSÖZ	11
FOREWORD	49
1. DOĞU AKDENİZ'İN JEOPOLİTİK ÖNEMİ	13
GEOPOLITICAL IMPORTANCE OF THE EASTERN MEDITERRANEAN	55
2. DOĞU AKDENİZ'İN HİDROKARBON POTANSİYELİ	17
HYDROCARBON POTENTIAL OF THE EASTERN MEDITERRANEAN	59
3. TÜRKİYE'NİN DOĞU AKDENİZ KONUSUNDAKİ POZİSYONU	21
TÜRKİYE'S POSITION REGARDING THE EASTERN MEDITERRANEAN	63
4. DOĞU AKDENİZ'E İLİŞKİN AB, GKRY VE YUNANİSTAN'IN TUTUMU	31
EU, GCASC AND GREECE'S STANCE ON THE EASTERN MEDITERRANEAN	73
5. TÜRKİYE - LİBYA MUTABAKATI	37
TÜRKİYE-LIBYA MEMORANDUM OF UNDERSTANDING	79

ÖNSÖZ

Yüzyıllar boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapan Akdeniz, Asya, Afrika ve Avrupa kıtaları arasındaki konumu itibarıyla, stratejik bir öneme sahiptir. Sicilya Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Süveyş Kanalı ve Türk Boğazları gibi önemli bağlantı noktalarını içerisinde barındırmasından ötürü, dünyanın en değerli ticaret yollarına ev sahipliği yapan Akdeniz, 2,9 milyon km² yüz ölçümüne sahiptir.

Akdeniz'in tüm bu yönleriyle birlikte kritik geçiş yollarına sahip olması bakımından jeo-stratejik ve son yıllarda keşfedilen enerji kaynakları (petrol, doğalgaz vb.) nedeniyle jeo-ekonomik seviyede devam eden bir çatışma dinamiğine sahip olduğu da görülmektedir. Bu durum, bir bütün olarak Akdeniz jeo-politiğini küresel ve bölgesel güç mücadelesinin yeni siklet merkezi haline dönüştürmüştür.

2000'li yıllar boyunca, Kıbrıs Adası açıklarında tespit edilen hidro-karbon kaynakları bölgenin önemini önemli seviyede arttırmıştır. Keşfedilen ve keşfedilmeyi bekleyen yeni enerji havzaları nedeniyle, kıyıdaş ülkeler arasında günümüzde de devam eden birtakım sorunlar yaşanmaktadır.

ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi (United States Geological Survey/USGS-2010) tarafından yayımlanan rapora göre; Doğu Akdeniz'in toplam enerji rezervinin yaklaşık 30 milyar varil petrole eş değer olduğu öngörülmektedir. Bunun toplam tahmini piyasa değeri ise 1,5 trilyon doları bulmaktadır.

Böylesine değerli bir bölgeyi ele alırken uluslararası kurum ve kuruluşlar ile uluslararası hukuku göz önünde bulundurmak, çatışmaların başlamadan sona ermesi için en doğru yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda öncelikle, Birleşmiş Milletler (BM) Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne göre, Doğu Akdeniz'de var olan yataklar üzerinde hakkı olan devletlerin; Türkiye, KKTC, Mısır, Lübnan, Suriye, Filistin (Gazze), İsrail ve GKRY olduğunu ortaya koymamız önemlidir.

Türkiye'nin Doğu Akdeniz konusundaki pozisyonunu; Doğu Akdeniz'de en uzun kıyı şeridinde sahip olan ülke olarak, kendi kıta sahanlığına dair politikaları ve Kıbrıs Adası'nın ortak sahibi olan Kıbrıs Türklerinin Ada etrafındaki asli haklarının uluslararası hukuka uygun olarak korunması ile ilgili tutumları ve çabaları şekillendirmektedir. Türkiye, Doğu Akdeniz'de en uzun kıyıya sahip ülke olarak, kendi kıta sahanlığındaki hak ve çıkarlarını kararlı şekilde korumaktadır. Bu hususun, Kıbrıs meselesiyle doğrudan ilişkilendirilmesi doğru değildir. Nitekim Türkiye'nin, kendi kıta sahanlığı içerisinde, 2009 ve 2012 yıllarında Türkiye Petrolleri'ne verdiği ruhsat sahalarında –ki bu alanlardaki kıta sahanlığı hakları coğrafi ve hukuki anlamda 2004'ten bu yana BM nezdinde kayda geçirilmiştir- arama ve sondaj faaliyetleri devam etmektedir.

Türkiye, Doğu Akdeniz'e dair tezlerini uluslararası hukuka, mevcut mahkeme kararlarına/ içtihatlarına, BM Deniz Hakları Sözleşmesi'ne, tarihte yapılan ülkeler arasındaki benzeri anlaşmalara dayandırmaktadır.

Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarının kullanımı açısından GKRY, Türkiye ve KKTC'yi saf dışı bırakarak bölgedeki enerji kaynaklarını tek başına kontrol etme amacındadır. Ada'nın ortak sahibi Kıbrıslı Türklerle siyasi eşitlik temelinde güç paylaşımına yanaşmayan GKRY, Doğu Akdeniz'deki tek taraflı hidrokarbon faaliyetleriyle Kıbrıslı Türklerin doğal kaynaklar üzerindeki asli haklarını yok saymaktadır. Türkiye'nin, BM nezdinde kayda geçirilmiş bulunan kıta sahanlığında, uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını da ihlâl eden bir tutum içinde olan GKRY'nin Ada'nın güneyinde yer alan bölgeyi 13 parsele ayırarak, petrol ve doğalgaz arama çalışmaları yapmak için ruhsatlandırma girişimleri söz konusudur.

GKRY, 2003 yılından bu yana Kıbrıs Adası'na komşu ülkelerle deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmaları yapmakta ve Ada'nın deniz yetki alanlarında petrol/doğal gaz arama faaliyetlerinde bulunmaya yönelik imtiyaz ruhsatları vermektedir.

Uluslararası alanda Doğu Akdeniz zemininde haksız ve adil olmayan bir paylaşım sürecine girildiğinden Türkiye de uluslararası hukuk ve anlaşmalardan doğan haklarını sonuna kadar kullanma yoluna gitmiştir. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın davetiyle, Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanı Feyyaz Sarraj, bir heyet ile Türkiye'ye resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. İstanbul'da yapılan görüşmelerde, Libya'daki krize çözüm bulma çabaları ve ikili ilişkiler ele alınmıştır. Ziyaret esnasında, iki ülke arasındaki güvenlik ve askeri iş birliğinin hukuki zeminini oluşturmak amacıyla "Güvenlik ve Askeri İş Birliği Mutabakat Muhtırası" ve iki ülkenin uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarının muhafazasını hedefleyen "Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası" imzalanmıştır.

Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Mutabakat Muhtırası 5 Aralık 2019 tarihinde ve "Güvenlik ve Askeri İş Birliği Mutabakat Muhtırası 21 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından onaylanmıştır.

Bu Mutabakat Muhtırası ile Türkiye, Akdeniz'de kendisini dışlama ve yalnız bırakma politikalarına da hukuki ve siyasi açıdan güçlü bir yanıt vermiştir.

Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının belirlenmesi için GKRY hariç tüm bölge ülkeleri ile görüşmeye hazır olduğunu defaten açıklamış olan Türkiye, Libya ile bu anlaşmayı imzalayarak, esasen Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarıyla ilgili pozisyonunu daha somut bir şekilde ortaya koymuştur.

Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunda Türkiye, diyalogu ve barışçı çözümleri dışlamayan, uluslararası hukuk ve meşruiyet sınırları içinde kalan tutum ve politikalarını sürdürmeye ve bölgede hem kendi hem Kıbrıs Türklerinin hak ve çıkarlarını korumaya devam etmektedir. Libya ile imzalanan Mutabakat Muhtırası, Türkiye'nin bu politikasının önemli bir bileşenidir.

Bununla birlikte ne yazık ki, Libya'da gayrimeşru grupların uluslararası meşrutiyyete sahip Ulusal Mutabakat Hükümeti'ne karşı gerçekleştirdiği saldırılar, bütün bölgenin güvenlik ve istikrarını sarsmakta, insanlığa karşı işlenen tehditleri arttırmakta, binlerce masumun ölümüne ve topraklarından göç etmesine sebep olmaktadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olan ve Libya Devleti'nin egemenliğini sarsan bu gelişmelere karşı gerekli önlemlerin alınması; bölgenin istikrarı, barış ve huzur ikliminin tesis edilmesi açısından son derece önemlidir.

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANI
PROF. DR. FAHRETTİN ALTUN

01

DOĞU AKDENİZ'İN
JEOPOLİTİK ÖNEMİ

Yüzyıllar boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapan Akdeniz, kıtalar (Asya, Afrika ve Avrupa) arasındaki konumu itibarıyla stratejik önemi haizdir. 2,9 milyon km² yüzölçümü ile Akdeniz Sicilya Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Süveyş Kanalı ve Türk Boğazları gibi önemli bağlantı noktalarını içerisinde barındırması sebebiyle dünyanın en değerli ticaret yollarına ev sahipliği yapmaktadır.

Akdeniz Tunus Bon Burnu ve Sicilya Lilibeo Burnu arasında kalan hat ile Doğu ve Batı Akdeniz olarak ikiye ayrılmıştır. Akdeniz'e kıyısı olan 20 ülke bulunmaktadır. İspanya, Fransa, İtalya, Slovenya, Malta, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Tunus, Fas ve Cezayir Batı Akdeniz'e kıyı ülkelerken; Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Libya, Yunanistan, Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin-Gazze Yönetimi, Mısır ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Doğu Akdeniz'e kıyı ülkelerdir.

Akdeniz'in önemi, tarihin her evresinde artarak devam etmiştir. Bu bağlamda, Akdeniz'in doğusu olarak nitelendirilen Leviathan Havzası da sahip olduğu jeo-stratejik konumu sayesinde tarih boyunca dünya ticaretinin merkezi olarak anılmış ve Akdeniz coğrafyasının en kritik noktalarından biri olmuştur. Bu nedenle, tarihin dönüm noktaları sayılabilecek birçok önemli savaş, bu coğrafyaya hâkim olma düşüncesiyle gerçekleşmiştir.

Günümüzde Akdeniz'in kritik geçiş yollarına sahip olması bakımından jeo-stratejik ve son yıllarda keşfedilen enerji kaynakları (petrol, doğalgaz vb.) nedeniyle jeo-ekonomik düzeyde cereyan eden bir çatışma dinamiğine sahip olduğu görülmektedir. Bu durum bir bütün olarak, Akdeniz jeo-politiğini küresel ve bölgesel güç mücadelesinin yeni siklet merkezi haline dönüştürmüştür. Doğu Akdeniz'in jeo-politik önemi üç nedenle her geçen gün artmaktadır:

- Özellikle Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın sahip olduğu petrol ve doğalgaz yataklarının yanı sıra, Doğu Akdeniz'de keşfedilen yeni doğalgaz yatakları üzerinde yaşanan enerji mücadelesi, Akdeniz havzasının jeo-politik ve jeo-ekonomik önemi daha da artmıştır.
- Doğu Akdeniz bölgesi, Ortadoğu ve Hazar bölgesinden Batı'ya yönelik enerji ihracatında, transfer ve geçiş güzergâhı olarak önemli bir kavşak konumundadır. Bölge, gerek mevcut gerekse inşası planlanan petrol ve doğalgaz boru hatları ile stratejik bir konuma sahiptir. Bölge, transit enerji taşımacılığında önemli bir rol oynamakta ve milyonlarca varil ham petrol Batılı pazarlara bu coğrafya üzerinden ulaştırılmaktadır.
- Suriye'de yaşanan iç savaş ve özellikle Leviathan bölgesinde devam eden çatışma ve anlaşmazlıklar, Akdeniz'i askeri olarak çekim merkezi haline dönüştürmüş ve uluslararası aktörlerin askeri güç bulundurmalarını beraberinde getirmiştir. Akdeniz, en yoğun askeri güç alanlarından biri haline gelmiştir.

Bu durum, güvenlik ve enerjinin devamlılığı için güç yarışında olan bütün devletlerin bölge üzerinde rekabete girişmelerine yol açmaktadır. Enerji konusunda Ortadoğu'da 2000'li yılların başından itibaren yaşanan gelişmelere paralel olarak, Akdeniz Havzası'nın enerji

jeo-politiği Doğu Akdeniz bölgesine doğru kaymış ve gözler bu bölgeye çevrilmiştir. 2000'li yıllar itibarıyla, Kıbrıs Adası'nın açıklarında tespit edilen hidrokarbon kaynakları bölgenin önemini bir hayli artırmıştır. Keşfedilen ve keşfedilmeyi bekleyen yeni enerji havzaları nedeniyle, kıyıdaş ülkeler arasında günümüzde de devam eden bir takım sorunlar yaşanmaktadır.

02

DOĞU AKDENİZ'İN
HİDROKARBON POTANSİYELİ

ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi (United States Geological Survey/USGS-2010) tarafından yayımlanan rapora göre;

- Filistin/İsrail, Kıbrıs, Lübnan ve Suriye arasında kalan Leviathan Havzası Afrodit bölgesinde 3,45 trilyon m³ doğalgaz ve 1,7 milyar varil petrol bulunduğu tahmin edilmektedir.
- Nil Delta Havzası için yaklaşık 1,8 milyar varil petrol, 6,3 trilyon m³ doğalgaz ve 6 milyar varil sıvı doğalgaz rezervi olduğu öngörülmektedir.
- Kıbrıs Adası'nın çevresinde 8 milyar varillik petrol rezervi olduğu, Girit Adası'nın güney-doğusunda kalan ve Heredot olarak adlandırılan bölge ile Kıbrıs Adası etrafındaki bölgede ise, toplamda 3,5 trilyon m³'lük doğalgaz bulunduğu tahmin edilmektedir.
- Söz konusu raporda verilen rakamlardan yola çıkıldığında, Doğu Akdeniz'in toplam enerji rezervinin yaklaşık 30 milyar varil petrole eşdeğer olduğu öngörülmektedir. Bunun toplam tahmini piyasa değeri ise 1,5 trilyon doları bulmaktadır.

Ayrıca;

- GKRY'nin verdiği arama izinleri ile bölgede çalışmalar yapan Noble Energy adlı şirket, şimdiye kadar yaklaşık 40 trilyon m³ gaz tespit ettiğini belirtmektedir. Doğuya uzanan bölgede ise 3 trilyon m³ doğalgaz tespit edilmiştir.

- Akdeniz’de toplam değeri 3 trilyon dolar olan 60 milyar varil petrole eşdeğer hidrokarbon rezervi olduğu belirtilmektedir.
- Bu Türkiye’nin 572 yıllık, Avrupa’nın ise 30 yıllık doğalgaz ihtiyacını karşılayacak bir miktar anlamına gelmektedir.
- İsrail’in Leviathan ve Tamar sahalarında ispatlanmış doğalgaz miktarı yaklaşık 700 milyar m³’tür. Bunun 1,8 trilyon m³e kadar çıkabileceği tahmin edilmektedir.
- Sadece Leviathan sahasındaki ispatlanmış 453 milyar m³’lük doğalgaz miktarı 25 Avrupa ülkesine 6 yıl yetecek büyüklüktedir. Bu oran, sadece İsrail’in Münhasır Ekonomik Bölgesi (MEB) içinde kalan doğalgaz miktarı için geçerlidir.

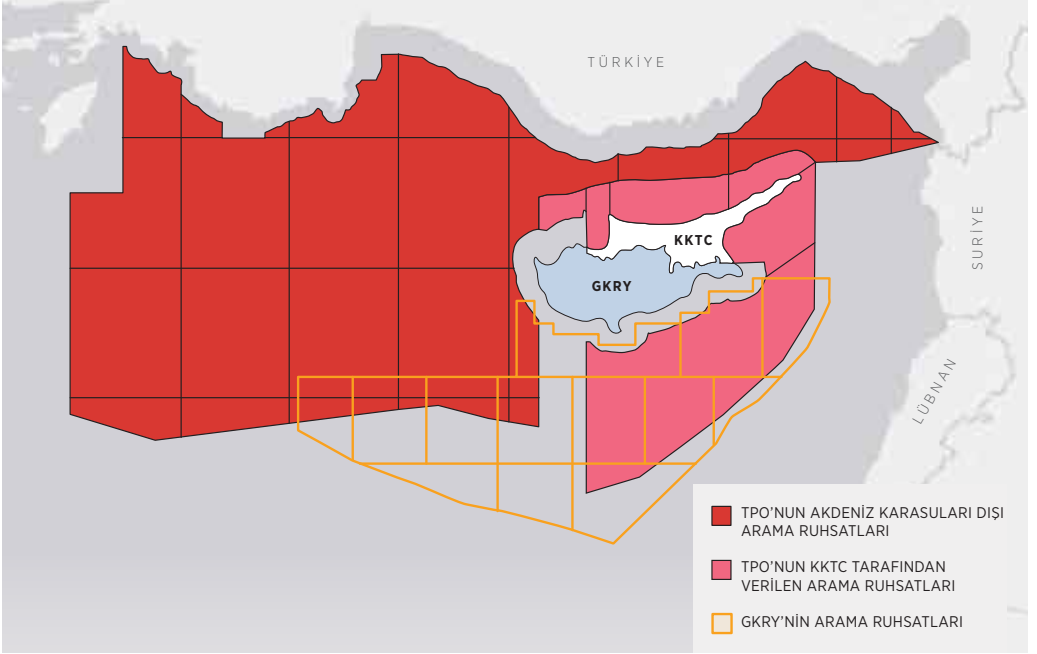
Doğu Akdeniz’e kıyısı olan devletler olarak Türkiye, KKTC, Mısır, Lübnan, Suriye, Filistin (Gazze), İsrail’in ve GKRY’nin Birleşmiş Milletler (BM) Deniz Hukuku Sözleşmesi’ne göre, Doğu Akdeniz’de var olan yataklar üzerinde hakkı bulunmaktadır.

Bu bağlamda, bazı devletler Doğu Akdeniz’de hidrokarbon keşif çalışmaları yürütmekte ve başlıca şirketler bölgede faaliyet göstermektedir. Söz konusu şirketler arasında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), ABD’li Exxon Mobil ve Noble, Fransız Total, İtalyan Eni, Güney Koreli Kogas, Katar Petroleum, İngiliz BG ile İsrailli Delek ve Avner şirketleri yer almaktadır.

GKRY ve Yunanistan gerçekçi, makul ve hakkaniyetli olmayan bir yaklaşımla, tüm adaların otomatik olarak, sınırlandırmada tam etki yaratacak şekilde kıta sahanlığı ve MEB’e sahip olduğunu ileri sürmektedir. Rum-Yunan ikilisi bu yaklaşımla, Meis ve Kıbrıs adaları arasında deniz yetki alanı sınırı olduğu iddiasını ortaya koymakta, Avrupa Birliği (AB) üyeliğini istismar ederek, sözde kıta sahanlığı/MEB iddialarını AB’nin dış sınırları şeklinde yansıtmaya çalışmaktadır.

GKRY, 2003 yılından bu yana Kıbrıs Adası’na komşu ülkelerle deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmaları yapmakta ve Ada’nın deniz yetki alanlarında petrol/doğal gaz arama faaliyetlerinde bulunmaya yönelik imtiyaz ruhsatları vermektedir. **GKRY’nin birtakım sözde ruhsat sahaları kısmen Türkiye’nin kıta sahanlığıyla çakışmaktadır.**

TÜRKİYE & KKTC & GKRY HİDROKARBON RUHSAT SAHALARI

03

TÜRKİYE’NİN DOĞU AKDENİZ
KONUSUNDAKİ POZİSYONU

Türkiye’nin Doğu Akdeniz konusundaki pozisyonunu; Doğu Akdeniz’de en uzun kıyı şeridinde sahip olan ülke olarak, kendi kıta sahanlığına dair politikaları ve Kıbrıs Adası’nın ortak sahibi olan Kıbrıs Türklerinin Ada etrafındaki asli haklarının uluslararası hukuka uygun olarak korunması ile ilgili tutumları ve çabaları şekillendirmektedir. Bu bağlamda, Türkiye’nin bölgeye yönelik politikası kısaca şöyle özetlenebilir:

- Türkiye kıta sahanlığını ve denizlerdeki haklarını kararlılıkla korumaya devam etmektedir.
- Türkiye GKRY hariç tüm ülkelerle deniz sınırlarının belirlenmesi hususunda diyaloga açıktır.
- Kıbrıs’ın batısında sınırlandırma ancak Kıbrıs meselesi çözüldükten sonra ele alınabilir.
- Türkiye Ada’nın eşit ortağı olan Kıbrıs Türklerinin hakları garanti alınıncaya kadar kararlılıkla bu hakları korumaya devam edecektir.

3.1. Türkiye’nin Doğu Akdeniz’deki Kıta Sahanlığı

Türkiye’nin Kıbrıs Adası’nın batısında ve kuzeyinde kalan deniz alanlarında egemen hak ve meşru çıkarları bulunmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye tarafından BM’ye ilk olarak 2 Mart 2004 tarihinde iletilen ve müteakip yıllarda çeşitli vesilelerle teyiden yeniden gönderilen mektup ve Notalarla, GKRY’nin deniz yetki alanlarını sınırlandırma

teşebbüslerinin kabul edilmeyeceği ve özellikle 32 16’ 18” Doğu boylamından itibaren Kıbrıs Adası’nın batısında kalan deniz alanlarında Türkiye’nin meşru hak ve yetkileri bulunduğu kayda geçirilmiştir. GKRY’nin Doğu Akdeniz’de tek taraflı eylemlerle fiili durum yaratmaya yönelik teşebbüslerinin kabul edilmeyeceği ortaya koyulmuştur. Son olarak, bu hususa dair 18 Mart 2019 tarihli mektup BM Genel Sekreteri’ne iletilmiştir.

Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de kıta sahanlığına ilişkin görüşü şu şekildedir:

Türkiye’nin kıta sahanlığı, Suriye ile kara sınırının denizde bittiği noktadan (12 deniz miline kadar karasuları, devamında kıta sahanlığı) başlamakta, Türkiye ile KKTC arasında Eylül 2011’de imzalanan Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Anlaşması ile Kıbrıs Adası’nın kuzeyine ilişkin kıta sahanlığı sınırını belirlemekte, 32 16’ 18” Doğu boylamının batısından itibaren (Kıbrıs Adası’na, adanın batısı itibarıyla karasuları dışında deniz yetki alanı bırakılmamakta) Mısır-Türkiye ortay hattını takip etmektedir. Bu bağlamda, 28 Doğu boylamına kadar olan bölge Türk kıta sahanlığı olarak kabul edilmekte, egemen Devlet uygulamaları bu politikaya uygun olarak icra edilmektedir.

Türkiye'ye göre, 28 Doğu boylamının batısındaki Türk kıta sahanlığının hangi noktaya kadar uzanacağı, Akdeniz ve Ege'de tüm ilgili kıyıdaşlar arasında hakkaniyete dayalı sınırlandırma anlaşmalarının sonuçlarıyla ilgilidir.

Türkiye'nin kıta sahanlığını gösteren harita aşağıda sunulmaktadır:

Kıta sahanlığına dair Rum-Yunan iddiasını gösteren harita aşağıda sunulmaktadır:

Türkiye'nin kıta sahanlığını ve Yunan-Rum iddiasını gösteren harita aşağıda sunulmaktadır:

Türkiye, Doğu Akdeniz’de en uzun kıyıya sahip ülke olarak, kendi kıta sahanlığındaki hak ve çıkarlarını kararlı şekilde korumaktadır. Bu hususun, Kıbrıs meselesiyle doğrudan ilişkilendirilmesi doğru değildir. Nitekim Türkiye’nin, kendi kıta sahanlığı içerisinde, 2009 ve 2012 yıllarında Türkiye Petrolleri’ne verdiği ruhsat sahalarında –ki bu alanlardaki kıta sahanlığı hakları coğrafi ve hukuki anlamda 2004’ten bu yana BM nezdinde kayda geçirilmiştir- arama ve sondaj faaliyetleri devam etmektedir. Hâlihazırda, Fatih sondaj gemisi Türk kıta sahanlığı dâhilinde çalışmaktadır.

Bu bağlamda, GKRY’nin MEB’inin ihlâl edildiğine ilişkin iddiaları tamamen mesnetsizdir. Zira, Fatih’in sondaj yaptığı bölge Kıbrıs Adası ile Türkiye arasında deniz yetki alanı, bir sınırlandırma anlaşmasıyla belirlenmiş değildir. Dolayısıyla, bu alan için “GKRY MEB”i gibi bir tanımlama yapmak da hukuken mümkün değildir.

Türkiye’nin bu konudaki yaklaşımı uluslararası hukuka uygundur. Deniz hukukunda; sınırlandırma yapılırken, eğer adaların mevcudiyeti hakkaniyetli sınırlandırmaya zarar veriyorsa, bunlara kıta sahanlığı ve MEB yaratma bakımından ana karalara kıyasla sınırlı, hatta bazı durumlarda sıfır etki dahi verilebilir. Otomatik eşit uzaklık gibi bir yöntem uluslararası hukukta kesinlikle bulunmamaktadır. Bu konudaki yazılı uluslararası hukuk

ve uluslararası yargı içtihadı “hakkaniyetli sınırlandırmayı” temel ilke olarak benimsemiştir. Sınırlandırmanın yöntemi de ya **üçüncü tarafların hakkını ihlâl etmeyen ikili anlaşmalar yapmak ya da bu konuyu uluslararası yargıya taşımak** şeklindedir. Örneğin, GKRY’nin Mısır ile yaptığı anlaşma, Türkiye için Kıbrıs meselesi nedeniyle, geçersiz olduğu gibi, deniz hukuku bakımından da **Türkiye’nin kıta sahanlığını ihlâl ettiği için hükümsüzdür**. Adanın batısında, ancak Kıbrıs sorunu çözüldükten sonra ve Türkiye’nin muhatap olabileceği bir devlet tesis edildikten sonra sınırlandırma konusu görüşülecektir.

İKİLİ DENİZ SINIRI ANLAŞMALARINDA TEMEL ULUSLARARASI HUKUK KURALI

DENİZ SINIRI ANLAŞMALLARI 3. TARAFLARIN HAK VE ÇIKARLARINI İHLAL ETMEMELİDİR.

İkili anlaşmalarda deniz sınırı çizgisi 3. tarafın potansiyel iddiası ile çakışmayacak bir noktada durdurulmalıdır.

Uluslararası hukuka uygun olarak verilen ve kıta sahanlığı veya MEB yaratma ihtilâflarında, ana karaya kıyasla adalara daha az etki verildiğini veya adaların bütünüyle çevrelendiğini gösteren uluslararası yargı kararlarından bazıları aşağıda sunulmaktadır.

- Uluslararası Adalet Divanı / 2012 Nikaragua – Kolombiya
- 1992 Kanada – Fransa (St. Pierre ve Miquelon)
- Uluslararası Adalet Divanı / 1977-1978 İngiltere – Fransa
- Uluslararası Adalet Divanı / 1985 Libya – Malta
- 1971 Tunus – İtalya Anlaşması
- 1978 Papua-Yeni Gine – Avustralya Anlaşması

3.2. KKTC’nin Hakları

Türkiye’nin Doğu Akdeniz konusundaki pozisyonunu şekillendiren ikinci faktör, Kıbrıs Adası’nın ortak sahibi olan Kıbrıs Türklerinin, Kıbrıs Adası etrafındaki asli haklarının uluslararası hukuka uygun olarak korunmasıdır. 2011 yılında KKTC Hükümeti’nin Türkiye Petrolleri’ne ruhsat verdiği alanlardaki faaliyetler bu kapsamdadır. Hâlihazırda, Yavuz sondaj gemisi ile Barbaros Hayreddin Paşa sismik

gemisinin faaliyetleri de bu alandadır. Kıbrıs Türklerinin Ada'nın hidrokarbon kaynakları üzerindeki vazgeçilmez haklarının bir an önce garanti altına alınması gerektiği ve KKTC'yi yok sayan yaklaşımların sonuçsuz kalacağı da Türkiye tarafından başta AB ülkeleri olmak üzere tüm resmi temaslarda vurgulanmaktadır.

Ada'nın ortak zenginlikleri üzerinde herhangi bir karar alınırken, Kıbrıs Türklerinin de bu kararların alındığı mekanizmalara dâhil edilmeleri gerektiği açıktır. Nitekim, **KKTC 13 Temmuz 2019 tarihinde son derece isabetli ve zamanlı bir öneri yapmıştır. Türkiye'nin tam destek verdiği bu öneri, Kıbrıs Türklerinin ve Rumlarının, Ada'nın eşit ortakları olarak, eşit haklara sahip oldukları hidrokarbon kaynakları konusunda, gelir paylaşımı dâhil iş birliği yapmalarını ve bu kaynaklardan eşzamanlı olarak birlikte yararlanmalarını öngörmektedir.** Ancak, Rumlar bu yapıcı öneriyi, 2011 ve 2012'de olduğu gibi reddetmiştir. GKRY hidrokarbon konusunu, Kıbrıs Türkleriyle paylaşması ve birlikte karar alması gereken bir unsur olarak görmemektedir.

Türk tarafı bugüne kadar Ada'nın etrafındaki hidrokarbon kaynaklarının "barış ve istikrar" unsuru haline gelmesi için çaba göstermiştir. Bu önerinin hayata geçirilmesi, bölgesel barış, istikrar ve iş birliğinin gelişimine katkıda bulunacak ve Kıbrıs meselesinin çözümü için de uygun bir zemin yaratacaktır. Bununla birlikte, Kıbrıs Türklerinin hakları garanti altına alınmadığı sürece, Türkiye Petrolleri, KKTC makamlarının kendisine verdiği ruhsat sahalarındaki sondaj ve sismik araştırma faaliyetlerini kararlılıkla sürdürecektir.

Türkiye, Doğu Akdeniz bölgesinde barış ve istikrardan yanadır. Akdeniz'de en uzun kıyı şeridine sahip olan Türkiye, tarihi ve jeo-politik açıdan bölgenin istikrarı ve güvenliği için anahtar konumdadır. Bu çerçevede, bölgede Türkiye'yi dışlamaya yönelik ortaklık ve iş birliği arayışları başarısız olmaya mahkûmdur.

TÜRKİYE PETROLLERİNİN ARAMA VE SONDAJ FAALİYETLERİ

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'e Dair Tezleri:

Türkiye, Doğu Akdeniz'e dair tezlerini uluslararası hukuka, mevcut mahkeme kararlarına/ içtihatlarla, BM Deniz Hakları Sözleşmesine, tarihte yapılan ülkeler arasındaki benzeri anlaşmalara dayandırmaktadır.

Bir ana karanın kıyı projeksiyonu adalarla kesilemez. İki ana kara arasındaki ortay hattın ters tarafında kalan adalar için karasuları dışında deniz yetki alanı yaratamaz ve deniz yetki alanları hesaplaması yapılırken, kıyıların uzunlukları ve yönleri hesaba katılır. Yunanistan ve GKRY, tüm bu deniz hukuku madde-lerine rağmen; maksimalist bir anlayışla deniz yetki alanlarını genişletmeye çalışarak, başta Türkiye olmak üzere tüm bölge ülkelerinin haklarını ihlâl etmektedir. Örneğin, Türkiye ana karasına 2 km mesafede bulunan 12 km² Meis Adası Yunanistan'ın iddiaları ile boyutundan 4.000 kat fazla deniz yetki alanı elde etmektedir.

Hak sahibi olma ve sınırlandırma aynı şey değildir.

Kıta Sahaneliği/MEB sınırlandırması "eşit uzaklık" ilkesine göre değil, "hakçalık" ilkesine göre yapılır (BMDHS 74-83).

Ada'lara; konumları (ana karalar arasındaki ortay hattın yanlış tarafında kal-maları), cephe uzunluklarının kısa olması ve ana karaların kıta sahanlığını kes-meleri durumunda sıfır etki (sadece karasuları) verilebilir. Bu durumu destek-leyen çok sayıda mahkeme kararı ve devlet uygulaması vardır.

Yunanistan ve GKRY'nin maksimalist yaklaşımları sonucunda, 2003 GKRY-Mı-sır anlaşması ile Türkiye'nin, 2010 GKRY-İsrail anlaşması ile Lübnan'ın hakları ihlâl edilmiştir.

İsrail, Mısır ve Lübnan Türkiye yerine GKRY ile anlaşma yaparak, Türkiye ile yapacakları anlaşmalara göre deniz alanı kaybetmişlerdir.

Deniz alanları konusunda, AB yetkisi ve hakkı olmadığı halde taraflı bir tutum izlemekte ve temyiz mercii gibi davranmaktadır. AB'nin deniz sınırlarının belir-lenmesi konusunda herhangi bir yetkisi yoktur ve çakışan deniz yetki alanları konusunda tarafsız kalması gerekir.

Türkiye, Kıbrıs meselesi çözülmeden, Türkler ve Rumlar bir anlaşmaya varma-dan Rum tarafının tüm adayı kapsayacak şekilde yapılan uluslararası anlaşma-ların hak ihlâli olduğunu dile getirmeye devam edecektir.

04

DOĞU AKDENİZ'E İLİŞKİN AB, GKRY
VE YUNANİSTAN'IN TUTUMU

4.1. Avrupa Birliği

AB, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de hem kendi hem de Kıbrıs Türklerinin haklarını korumak için yürüttüğü arama ve sondaj faaliyetlerini yasadışı olarak nitelendirmektedir. AB Konseyi'nin, bir yandan MEB ve kıta sahanlığının diyalog ve iyi niyetli müzakere yoluyla, "uluslararası hukuka uygun" ve "iyi komşuluk ilişkileri" ilkeleri uyarınca sınırlandırılması gerektiğini vurgulaması, diğer yandan GKRY'nin tek taraflı deniz yetki alanı iddialarını benimsemesi ve bu iddiaları "üyelik dayanışması" bahanesi altında Türkiye'ye dayatma girişimlerinde bulunması, AB'nin Doğu Akdeniz meselesinde tarafsız kalmayacağını bir yansımasıdır. Ayrıca, AB konuya ilişkin aldığı kararlarda Kıbrıs Türklerine hiçbir atıfta bulunmamaktadır.

AB Konseyi 12 Aralık 2019'da aldığı kararla, Türkiye-Libya Doğu Akdeniz'deki Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasıyla İlgili Karşılıklı Anlaşım Mutabakatının üçüncü devletlerin egemenlik haklarını ihlâl ettiğini, Deniz Hukuku'na uymadığını ve üçüncü devletler açısından yasal sonuç üretmediğini iddia etmiştir.

Oysa, AB'nin deniz yetki alanlarının belirlenmesi konusunda herhangi bir yetkisi yoktur. AB, bir uluslararası mahkeme de değildir. Bu çerçevede, AB Türkiye ile Libya arasında usulüne uygun olarak imzalanan bir muhtıranın hukuka uygunluğuna dair bir hüküm veremez. Uluslararası hukuka göre, AB Türkiye'nin hidrokarbon faaliyetlerini yasadışı olarak niteleyemez. AB'nin çakışan deniz yetki alanları konusunda tarafsız kalması gerekir.

Bununla birlikte AB, GKRY'nin hiçbir yetkisi yokken ve Ada'nın tamamını temsil ediyormuş gibi 2003, 2007 ve 2010 yıllarında bölge ülkeleriyle Türkiye'nin ve Kıbrıs Türklerinin hakları hilafına yaptığı anlaşmalara sessiz kalmış ve Libya'nın kıta sahanlığı haklarının Yunanistan tarafından gasp edilmesine de göz yummuştur.

4.2. Yunanistan

Yunanistan, Doğu Akdeniz'de bulunan Girit, Kaşot, Kerpe, Rodos ve Meis hattını esas alarak, bu adaların da Yunanistan'ın ana karasının parçası olduğunu iddia etmektedir. Bu iddiaya göre, bu adaların da kendine ait karasuları ve MEB'i olabileceğini ileri sürerek, adalardan oluşan hat ile Anadolu arasında orta hatta dayalı deniz yetki sınırlandırması yapmaktadır. Yunanistan, bu argüman çerçevesinde bölge ülkeleri ve özellikle GKRY ile yetki sınırlandırma anlaşması yapmak istemektedir. Yunanistan, GKRY ile paralel bir tutum içinde Türkiye ve KKTC'yi bölgedeki enerji denkleminin dışında tutmak için çaba sarf etmektedir.

Yunanistan, GKRY ile yürüttüğü East Med denizaltı boru hattı projesine Türkiye'yi dâhil etmemiştir. Yunanistan-GKRY-Mısır Üçlü Liderler Zirveleri, 2014 yılından bu yana yapılmaktadır. Yunanistan-GKRY-Mısır Altıncı Liderler Zirvesi 10 Ekim 2018 tarihinde Girit'te gerçekleştirilmiştir. Zirve neticesinde yapılan açıklamada, BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin evrensel niteliğine atıfla, anılan ülkeler arasında uygun alanlarda ortak deniz sınırlarının belirlenmesine yönelik müzakerelerin süratli şekilde sürdürülmesi konusunda anlaşış birliği sağlandığı kaydedilmiştir.

Sözde Yunanistan-GKRY-Mısır deniz sınırı "Sevilla haritası" olarak bilinen, Rodos, Kerpe ve Girit'in yanı sıra, Meis Adası'na tam etki vererek ihdas edilmesi istenen, Türkiye'nin deniz yetki alanlarını Yunanistan ve GKRY'nin sözde yetki alanlarıyla sınırlayarak, Antalya Körfezi'ne hapsedilmesini amaçlayan, bu minvalde maksimalist Rum-Yunan tutumunun tezahürüdür.

4.3. GKRY

Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarının kullanımı açısından GKRY, Türkiye ve KKTC'yi saf dışı bırakarak bölgedeki enerji kaynaklarını

tek başına kontrol etme amacındadır. Ada'nın ortak sahibi Kıbrıslı Türklerle siyasi eşitlik temelinde güç paylaşımına yanaşmayan GKRY, Doğu Akdeniz'deki tek taraflı hidrokarbon faaliyetleriyle Kıbrıslı Türklerin doğal kaynaklar üzerindeki asli haklarını yok saymaktadır. Türkiye'nin, BM nezdinde kayda geçirilmiş bulunan kıta sahanlığında, uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını da ihlâl eden bir tutum içinde olan GKRY'nin Ada'nın güneyinde yer alan bölgeyi 13 parsel ayırarak, petrol ve doğalgaz arama çalışmaları yapmak için ruhsatlandırma girişimleri söz konusudur.

GKRY, 2003 yılından bu yana Kıbrıs Adası'na komşu ülkelerle deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmaları yapmakta ve Ada'nın deniz yetki alanlarında petrol/doğal gaz arama faaliyetlerinde bulunmaya yönelik imtiyaz ruhsatları vermektedir.

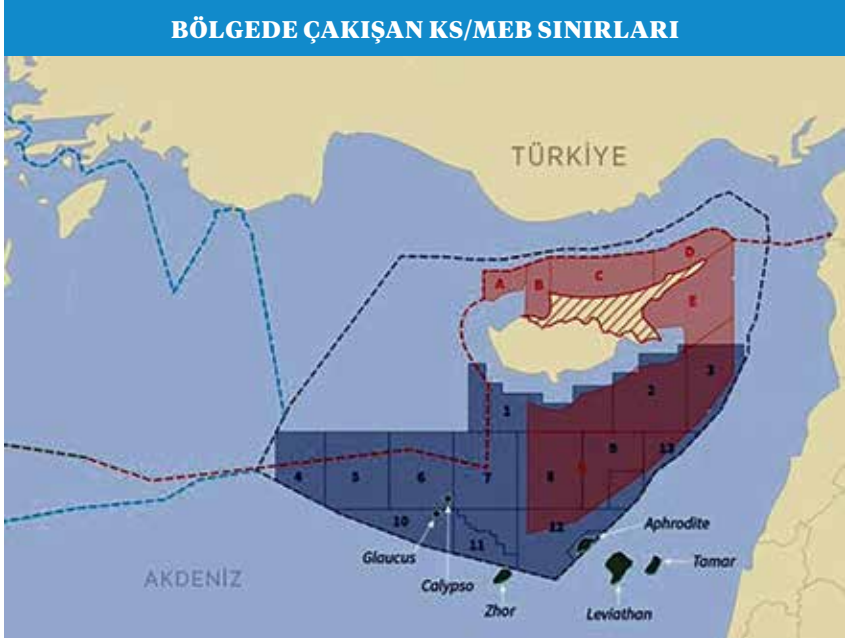
GKRY ilk olarak, Mısır ile 2003 yılında MEB Sınırlandırma Anlaşması imzalamıştır. Söz konusu anlaşmadaki sınırlandırma çizgisinin bir bölümü Türkiye'nin Akdeniz'deki kıta sahanlığını ihlâl etmektedir. Bu nedenle, Türkiye BM'ye iletilen 2 Mart 2004 tarihli bir mektup ve 4 Ekim 2005 tarihli bir Nota ile, GKRY'nin deniz yetki alanlarını sınırlandırma teşebbüslerinin kabul edilmeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca, söz konusu dönemde, Mısır tarafına bahsi geçen anlaşma ile önemli bir deniz alanını kaybettiği, bu kaybın Türkiye ile Mısır arasında varılacak bir kıta sahanlığı anlaşması ile giderilebileceği iletilmiştir.

GKRY, 2007 yılında Lübnan ile MEB sınırlandırma anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşmaya ilişkin Türkiye Lübnan'a deniz hukuku bağlamındaki tezlerini ayrıntılı şekilde izah etmiş, hakkaniyete dayalı bir anlaşmayla daha fazla deniz yetki alanı elde edebileceğini anlatmıştır. Bu anlaşma, İsrail ile deniz yan sınırına ilişkin ortaya çıkan ihtilaf nedeniyle, Lübnan tarafınca henüz onaylanmamış ve yürürlüğe konulmamıştır.

Son olarak, GKRY 2010 yılında İsrail ile bir MEB sınırlandırma anlaşması imzalamıştır. GKRY'nin Lübnan ve İsrail ile imzaladığı MEB anlaşmaları, iki ülke arasında bir deniz yan sınırı sorunu ortaya çıkarmış ve anılan ülkeler BM nezdinde resmi itirazlarda bulunmuşlardır.

GKRY'nin sözde ruhsat sahalarından 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı blok-

lar kısmen kıta sahanlığımızla çakışmaktadır. Türkiye, GKRY-Mısır 2003 MEB Sınırlandırma Anlaşmasına Kıbrıs sorununun yanı sıra, kıta sahanlığımız ihlâl edildiği için itiraz etmekte, GKRY-Lübnan ve GKRY-İsrail Anlaşmalarına ise, Kıbrıs sorunu çerçevesinde itiraz etmekte ve gerekli tepkileri KKTC ile koordineli olarak vermektedir.

05

TÜRKİYE - LİBYA MUTABAKATI

5.1. Libya’da Genel Siyasi Durum

Libya’da çıkan iç savaşa son verilmesi ve ülkeyi istikrara kavuşturmak amacıyla, BM öncülüğünde 2015 yılında Fas’ta yürütülen süreç çerçevesinde, Libya Siyasi Anlaşması imzalanmıştır. Bu Anlaşmaya dayalı olarak oluşturulan Ulusal Mütabakat Hükümeti (UMH) , BM Güvenlik Konseyi’nin 2259 sayılı kararı uyarınca uluslararası toplum nezdinde tüm Libya’yı temsil eden meşru Hükümet olarak tanınmıştır.

Türkiye’nin de desteklediği bu geçiş süreci çerçevesinde, işbaşına gelen Trablus’taki UMH halen çalışmalarını sürdürmektedir. Libya’nın doğusunda ise, Halife Hafter komutasındaki sözde Libya Ulusal Ordusu’nun (LUO) desteklediği, Abdullah El-Seni’nin başkanlık ettiği, BM nezdinde uluslararası meşruiyete sahip olmayan ve “Geçiş Hükümeti” olarak adlandırılan bir hükümet de bulunmaktadır.

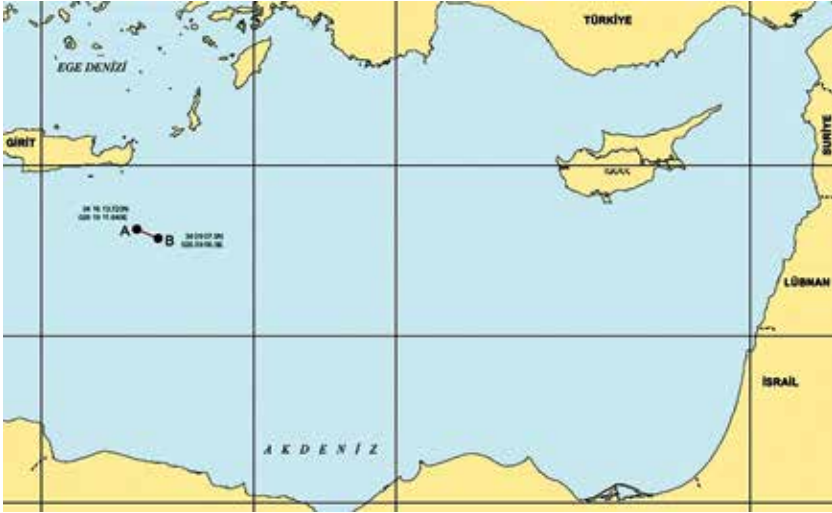
5.2. Tarihi Adım: Türkiye-Libya Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Mutabakatı

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın davetiyle, 26-28 Kasım 2019 tarihlerinde Libya Başkanlık Konseyi Başkanı Feyyaz Sarraj, Dışişleri Bakanı Siyala ve İçişleri Bakanı Fethi Başağa beraberlerindeki heyetle, Türkiye’ye resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. İstanbul’da yapılan görüşmelerde, Libya’daki krize çözüm bulma çabaları ve ikili ilişkiler ele alınmıştır. Ziyaret esnasında, iki ülke arasındaki güvenlik ve askeri iş birliğinin hukuki zeminini oluşturmak amacıyla “Güvenlik ve Askeri İş birliği Mutabakat Muhtırası” ve iki ülkenin uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarının muhafazasını hedefleyen “Deniz

Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası” imzalanmıştır.

“Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Mutabakat Muhtırası” 5 Aralık 2019 tarihinde ve “Güvenlik ve Askeri İş birliği Mutabakat Muhtırası” 21 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından onaylanmıştır.

Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası ile Türkiye, Doğu Akdeniz’de BM’ye de bildirdiği kıta sahanlığı sınırlarının güneybatısında 18,6 deniz millik bir hat (Aşağıdaki haritada A-B Çizgisi) oluşturmuştur.

Bu Mutabakat Muhtırası ile Türkiye, Akdeniz’de kendisini dışlama ve yalnız bırakma politikalarına da hukuki ve siyasi açıdan güçlü bir yanıt vermiştir.

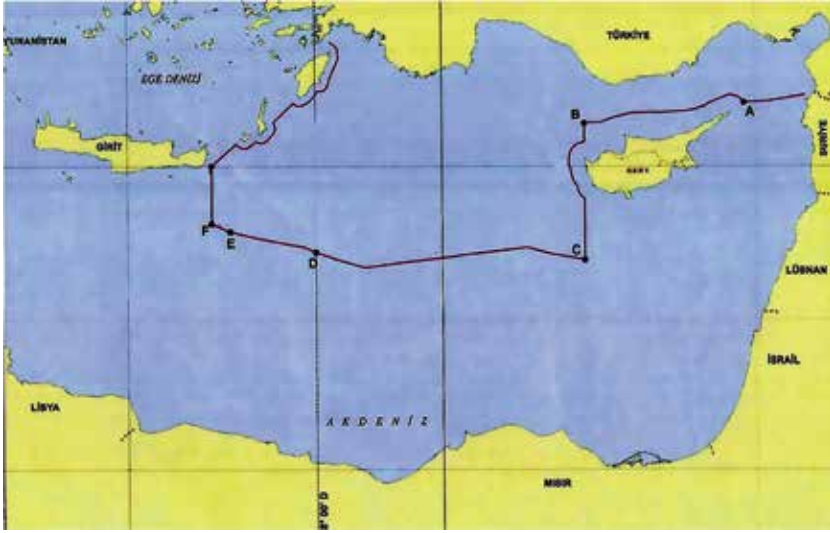
Ayrıca, bu Mutabakat Türkiye’nin hukuki tezlerinin tamamına destek veren niteliktedir:

- Hakkaniyet İlkesi/Hakça ve Adil Sınırlandırma
- Ada’ların otomatik olarak kıta sahanlığı ve MEB yaratmaması
- Cephe uzunluklarının dikkate alınması

- Türkiye'nin kıyısıl projeksiyonunun, kıta sahanlığının kesilmesi

Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının belirlenmesi için GKRY hariç tüm bölge ülkeleri ile görüşmeye hazır olduğunu defaten açıklamış olan Türkiye, Libya ile bu anlaşmayı imzalayarak, esasen Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarıyla ilgili pozisyonunu daha somut bir şekilde ortaya koymuştur.

Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunda, Türkiye diyalogu ve barışçı çözümleri dışlamayan, uluslararası hukuk ve meşruiyet sınırları içinde kalan tutum ve politikalarını sürdürmeye ve bölgede hem kendi hem Kıbrıs Türklerinin hak ve çıkarlarını korumaya devam etmektedir. Libya ile imzalanan Mutabakat Muhtırası, Türkiye'nin bu politikasının önemli bir bileşenidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÜMETİ
ARASINDA
AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ ALANLARININ
SINIRLANDIRILMASINA İLİŞKİN
MUTABAKAT MUHTIRASI

Türkiye ve Libya arasında deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin imzalanan Mutabakatın kazanımları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Türkiye ilk kez KKTC dışında Akdeniz'e kıyıdaş bir ülke ile kıta sahanlığı/MEB sınırı anlaşması imzalamıştır.

Türkiye'yi Doğu Akdeniz'de izole etmeye ve çevrelemeye çalışan siyasi-e-konomik inisiyatiflere güçlü bir yanıt teşkil etmektedir.

Her iki ülke açısından da Akdeniz'deki hakları konusunda hukuki ve meş-ru zemin elde edilmiştir.

İki ülkenin de Akdeniz'deki hakları korunmuştur. Libya'nın önceki duru-ma göre deniz alanı kazancı oluşmuştur.

Mutabakat, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanlarının Batı sınırlarını netleştirmiştir.

Türkiye bu Mutabakat ile bölgede herhangi bir oldu-bittiye müsaade etme-yeceğini göstermiştir.

Bu Mutabakat ile iki ülkenin de haklarını ihlâl edecek olası Yunanistan-Mı-sır ve Yunanistan-GKRY anlaşmalarının önüne set çekilmiştir. Bu olası an-laşmalar ile Türkiye'nin deniz yetki alanı 186 bin kilometrekareden 41.000 km²'ye düşürülmek istenmektedir.

Türkiye, Mutabakat ile Meis gibi küçük bir adaya kendi yüzölçümünün 4.000 katı kadar deniz yetki alanı kazandırmaya çalışan maksimalist ve uzlaşmaz Yunan-Rum tezlerini reddetmiştir.

Anlaşma diğer bölge ülkelerini, GKRY ile yaptığı anlaşmaları gözden geçir-meye ve/veya hukuki tezlerini gözden geçirmeye sevk edebilir.

Türkiye, GKRY hariç tüm kıyıdaş ülkelere diyalog çağrısını yenilemiş ve uluslararası hukuka, deniz hukukuna, diplomasiye bağlı bir şekilde hare-ket ettiğini uluslararası kamuoyuna göstermiştir.

5.3. Libya Tezkeresi

Libya’da gayrimeşru grupların uluslararası meşrutiyele sahip Ulusal Mutabakat Hükümeti’ne karşı gerçekleştirdiği saldırılar, bütün bölgenin güvenlik ve istikrarını sarsmakta, insanlığa karşı işlenen tehditleri artırmakta, binlerce masumun ölümüne ve topraklarından göç etmesine sebep olmaktadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarına aykırı olan ve Libya Devletinin egemenliğini sarsan bu gelişmelere karşı gerekli önlemlerin alınması bölgenin istikrarı ve Türkiye’nin ulusal menfaatleri açısından önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, Libya meşru hükümetinin daveti üzerine, Libya’ya asker göndermeye yetki veren tezkere 2 Ocak 2020 tarihinde TBMM’de kabul edildi. Tezkere’nin kullanım amaçları; “milli çıkarlara yönelik her türlü tehdide karşı önlem almak, Libya’daki gayrimeşru grupların Türkiye’nin menfaatlerine yönelik saldırılarını bertaraf etmek, kitle-sel göç gibi risklere karşı önlem almak, Libya halkına insani yardımların ulaşmasını sağlamak, Türkiye’nin yüksek menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak” olarak belirlenmiştir.

DOĞU AKDENİZ'E DAİR SON SÖZ

Akdeniz ölçekli yeni bölgesel ve küresel mücadele, Türkiye'nin hayati çıkarlarını derinden etkilemektedir. Türkiye'nin, Akdeniz'e ilişkin uzun yıllara sâri ve uluslararası hukukun kendisine tanıdığı haklara dayalı tezleri ciddi bir meydan okuma ile karşı karşıya kalmıştır. Akdeniz bir bütün olarak; Türkiye'nin hava, kara ve deniz stratejisinin sıklet/ağırlık merkezini oluşturmaktadır. Bu sıklet merkezini savunmak, jeo-ekonomik ve jeo-stratejik çıkarlarını korumak, bölgede oldu-bitilere müsaade etmemek ve gerekirse bu konuda caydırıcılığını arttırmak maksadıyla, Türkiye her türlü önlemi almaya devam edecektir.

Doğu Akdeniz bağlamında; gerek KKTC'nin yetkilendirmesiyle atılmış olduğu stratejik adımlar gerekse Libya ile imzaladığı Mutabakatlar ve Libya Tezkeresi jeo-ekonomi merkezli mücadelede Türkiye'nin tavrını net bir şekilde göstermektedir. Türkiye'nin bu adımları atmasının temel nedeni, bölge ülkelerinin Türkiye'yi izole eden ikili ve çoklu anlaşmalar yaparak uluslararası hukukun Türkiye ve KKTC'ye tanıdığı haklarını çiğnemiş olmasıdır. Bu bağlamda, Türkiye ile Libya arasındaki Mutabakat da Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarına karşı atılmış adımları önleyici hamle olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye, uluslararası hukuk ve uluslararası kurumların almış olduğu kararların arkasındadır ve meşru adımları atmaya devam edecektir. Siyasi ve diplomatik çözüm, gerek Doğu Akdeniz bağlamında yaşanan mücadeleyi krize dönüştürmemek gerekse Libya'da var olan çatışmayı daha da derinleştirmemek için öncelikli olmalıdır. Ancak, Türkiye gerektiği taktirde caydırı gücünü kullanmak suretiyle, hem bölgede barışı sağlamak hem de çıkarlarını korumak için gerekli adımları atma iradesine sahiptir.

Strategic Step in the
Eastern Mediterranean Equation:
Memorandum Of Understanding
Between Türkiye & Libya

FOREWORD

The Mediterranean, which has hosted numerous civilizations for centuries, has strategic importance for its location among Asia, Africa and Europe. With a surface area of 2.9 million km², the Mediterranean hosts the most valuable trade routes in the world since important connection points such as the Sicilian Channel, the Gibraltar Strait, Suez Canal and the Turkish straits are in the region.

The Mediterranean is absorbed into a dynamic of conflict triggered by Mediterranean's role of hosting critical transit routes at the geo-strategic level and by the recent discovery of energy resources (oil, natural gas, etc.) at the geo-economic level. This has turned the geopolitics of the entire Mediterranean into the new center of gravity of the global and regional power struggle.

The hydrocarbon resources discovered in waters off the island of Cyprus have significantly increased the region's importance since 2000s. New energy basins that have been discovered and are waiting to be discovered are leading to some problems among the littoral countries today.

According to the report of the United States Geological Survey/USGS-2010, it is estimated that the total energy reserve of the Eastern Mediterranean equals to nearly 30 billion barrels of oil. The total estimated market value of this would be around 1.5 trillion Dollars.

The best way to prevent conflicts in such a valuable region would be

to respect the international institutions and organizations as well as international law when considering this region. In this context, it is important to initially note that Türkiye, TRNC, Egypt, Lebanon, Syria, Palestine (Gaza), Israel and GCASC are the countries with rights over reserves in the Eastern Mediterranean under the United Nations Convention on the Law of the Sea.

As the country with the longest coastline in the Eastern Mediterranean, Türkiye's position regarding the Eastern Mediterranean is shaped by policies on its own continental shelf as well as its stance and efforts to protect the fundamental rights of Turkish Cypriots around the Island in accordance with international law as the co-owners of Cyprus Island. Türkiye, the country with the longest coastline on the Mediterranean, is decisively protecting its rights and interests in its own continental shelf. It is not true that this issue is directly related to the Cyprus issue. Nonetheless, Türkiye's exploration and drilling activities have been ongoing in its license areas given to Turkish Petroleum in 2009 and 2012 within its continental shelf – the continental shelf rights in these areas have been recorded both geographically and legally before the UN since 2004.

Türkiye's theses on the Eastern Mediterranean are based on international law, former court verdicts, case laws, the UN Convention on the Law of the Sea and similar agreements made between countries in the past.

With regards to the use of energy resources in the Eastern Mediterranean, GCASC aims to exclude Türkiye and TRNC and control the energy resources in the Eastern Mediterranean on its own. GCASC is not willing to share political power with the Turkish Cypriots; who are co-owners of the island, based on political equality, and disregards the Turkish Cypriots' inherent rights on the natural resources. Adopting a stance violating Türkiye's rights stemming from international law on its continental shelf registered with the United Nations, GCASC divided the area on the south of the Island into 13 parcels and made authorization attempts for oil and natural gas exploration activities.

Since 2003, GCASC has concluded agreements on the delimitation of

maritime jurisdictions with countries neighbouring the Island of Cyprus and granted concession licences for oil/natural gas exploration activities within the maritime jurisdictions areas of the Island.

Due to the unfair and unjust sharing process adopted at the international level in the Eastern Mediterranean, Türkiye has decided to exercise its rights stemming from international law and agreements to the fullest extent. Chairman of the Presidential Council of Libya Fayez Al Sarraj and the accompanying delegation paid an official visit to Türkiye upon the invitation of President Recep Tayyip Erdoğan. The efforts aimed at finding a solution to the crisis in Libya and bilateral relations were discussed during the talks in Istanbul. During the visit, the “Memorandum of Understanding on Security and Military Cooperation” was signed in order to provide the legal basis for security and military cooperation between the two countries and also the “Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions” aimed at protecting the rights of the two countries arising from international law.

The “Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions” was ratified on December 5, 2019 and “Memorandum of Understanding on Security and Military Cooperation” was ratified on December 21, 2019 by the Turkish Grand National Assembly (TGNA).

With this Memorandum of Understanding, Türkiye has also given a strong response to the policies aimed at excluding and isolating Türkiye in the Mediterranean in legal and political terms.

Having repeatedly clarified that it is ready to meet with all countries in the region except GCASC to ensure that the Maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean are determined, Türkiye has put forth its position on maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean in a more tangible manner by signing this agreement with Libya.

Concerning the Delimitation of Maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean, Türkiye continues to maintain its attitude and policies that do not exclude dialogue and peaceful solutions, but remain within the boundaries of the International law and legitimacy, and

also protects the rights and interests of both Türkiye itself and the Turkish Cypriots in the region. The Memorandum of Understanding signed with Libya is an important component of this policy of Türkiye.

Unfortunately, however, the attacks on the internationally recognised Government of National Accord by the illegitimate groups in Libya undermine security and stability of the entire region, increase threats to humanity, and lead to the death and migration of thousands of innocent people. In order to restore stability and the climate of peace and tranquility in the region, it is of critical importance that necessary actions should be taken regarding these developments contradicting the United Nations Security Council resolutions and undermining the sovereignty of Libyan state.

COMMUNICATIONS DIRECTOR OF THE
PRESIDENCY OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

PROF. FAHRETTİN ALTUN

01

GEOPOLITICAL IMPORTANCE OF THE EASTERN MEDITERRANEAN

The Mediterranean, which has hosted numerous civilizations for centuries, has strategic importance regarding its location among other continents (Asia, Africa and Europe). With a surface area of 2.9 million square kilometres, the Mediterranean hosts the most valuable trade routes in the world such as the Sicilian Channel, the Gibraltar Strait, Suez Canal and the Turkish straits.

The line between Tunisia's Cape Bon and Sicily's Cape Lilibeo divides the Mediterranean into Eastern and Western parts. 20 countries have a coastline on the Mediterranean. Spain, France, Italy, Slovenia, Malta, Bosnia-Herzegovina, Albania, Tunisia, Morocco and Algeria have a coastline on the Western Mediterranean while Türkiye, Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), Libya, Greece, Syria, Lebanon, Israel, Palestine-Gaza Administration, Egypt and the Greek Cypriot

Administration of Southern Cyprus (GCASC) have a coastline on the Eastern Mediterranean.

The Mediterranean's importance has endured throughout all eras of history. The Levant Basin, i.e. the east of the Mediterranean, was thus regarded throughout history as the world's trade hub and was one of the most critical aspects of Mediterranean geography. Several major wars that are considered to be turning points in history took place with the goal of taking this region under control.

Today, the Mediterranean Region is drawn into a geostrategic conflict and threats due to its role of hosting critical transit routes; and in recent years it is drawn into geo-economic conflict due to the recently discovered energy resources (oil, natural gas, etc.) This has turned the geopolitics of the entire Mediterranean into the new center of gravity of the global and regional power struggle. Every single day, the geopolitical importance of the Eastern Mediterranean is rising, due to the following three reasons:

- The energy battle over the oil and natural gas reserves especially in the Middle East and North Africa, and the new natural gas reserves discovered in the Eastern Mediterranean have further enhanced the geopolitical and geo-economic importance of the Mediterranean Basin.
- The Eastern Mediterranean region is in the position of an important junction as the transfer and transit route for energy moving from the Middle East and the Caspian to the West. With the existing and planned oil and natural gas pipelines, the region has a strategic location. The region plays a major role in transit energy transportation and this path transports millions of barrels of crude oil to Western markets.
- The civil war in Syria and the ongoing conflicts and disputes in the Levant region in particular have turned the Mediterranean into a military center of attraction and resulted in international actors deploying troops in the region. The Mediterranean has become one of the most intensive military power zones.

This culminated in a competition over the region between all states

involved in a power struggle to ensure security and energy sustainability. In parallel with energy-related developments in the Middle East since early 2000s, the Mediterranean Basin's energy geopolitics have shifted to the Eastern Mediterranean and eyes have turned to that region. The hydrocarbon resources discovered in waters off the island of Cyprus have significantly increased region's importance since 2000s. New energy basins that have been discovered and are waiting to be discovered are leading to some problems among the littoral countries today.

02

HYDROCARBON POTENTIAL OF THE
EASTERN MEDITERRANEAN

According to the report of the United States Geological Survey/USGS-2010,

- The Levant basin Aphrodite field located between Palestine/Israel, Cyprus, Lebanon and Syria is estimated to hold a reserve of some 1.7 billion barrels of oil and 3.45 trillion m³ of natural gas.
- It is estimated that the Nile Delta Basin holds a reserve of some 1.8 billion barrels of oil, 6.3 trillion m³ of natural gas, and 6 billion barrels of liquid natural gas.
- It is estimated that there is an oil reserve of 8 billion barrels around Cyprus island, and the total natural gas reserves in the area called Herodotus located on the southeast of Crete Island along with the area around the island of Cyprus amounts to 3.5 trillion barrels.
- Due to the figures provided in the report, it is estimated that the total energy reserve of the Eastern Mediterranean equals to nearly 30 billion barrels of oil. The total estimated market value of this would be around 1.5 trillion Dollars.

Moreover,

- The company named Noble Energy operating in the region with permit licenses granted by the GCASC has so far discovered almost 40 trillion m³ of gas. In the region extending to the east, 3 trillion m³ of natural gas has been discovered.

- It is stated that the Mediterranean holds hydrocarbon reserves equal to 60 billion barrels of oil with a total worth of 3 trillion Dollars.
- This amount could meet the natural gas requirements of Türkiye for 572 years and of Europe for 30 years.
- Israel's Levant and Tamar fields have proven natural gas reserves of nearly 700 billion m³. It is estimated that this could go up to 1.8 trillion m³.
- The proven natural gas reserves of 453 billion m³ in the Levant field alone would be sufficient for 25 European countries for six years. This is valid for the amount of natural gas within Israel's Exclusive Economic Zone alone.

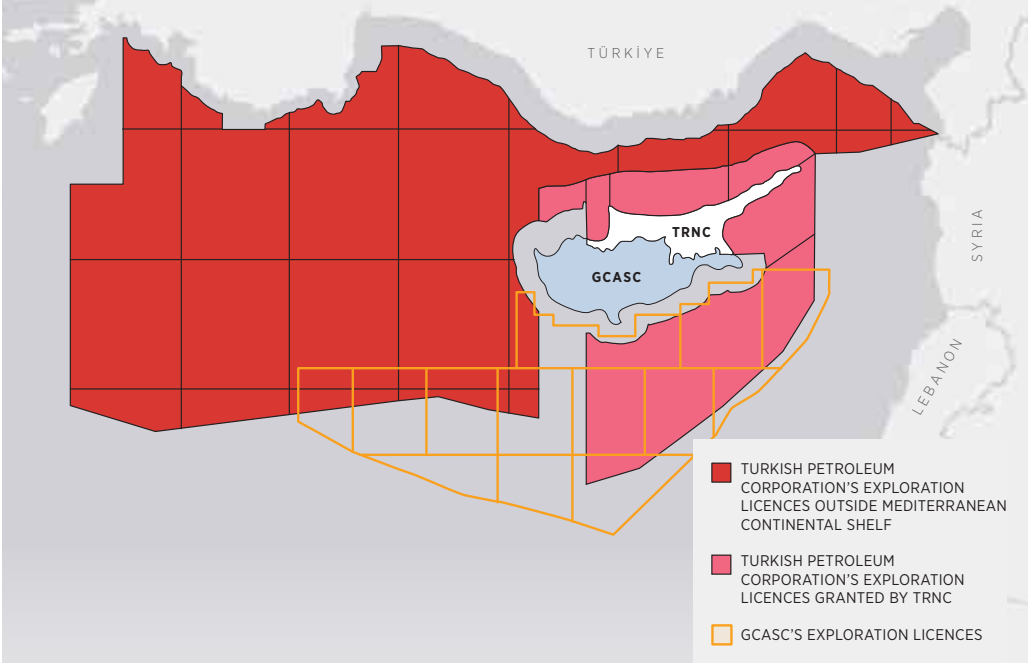
Countries with a coastline on the Eastern Mediterranean, namely Türkiye, TRNC, Egypt, Lebanon, Syria, Palestine (Gaza), Israel and GCASC have rights over reserves in the Eastern Mediterranean under the United Nations Convention on the Law of the Sea.

Several states have thus undertaken hydrocarbon exploration activities in Eastern Mediterranean and major companies operate in the region. These companies include Turkish Petroleum (TPAO), Exxon-Mobil and Noble Energy of the U.S., Total of France, Eni of Italy, KOGAS of South Korea, Qatar Petroleum, British Gas of the UK and Delek and Avner of Israel.

With an approach far from being realistic, logical and fair, GCASC and Greece have claimed that all islands automatically have continental shelf and EEZ with a full effect on delimitation. This way, Greek Cypriots and Greece claim that there is maritime boundary delimitation between Meis and Cyprus islands, and by abusing European Union (EU) membership, they portray their so-called continental shelf/EEZ claims as external borders of the EU.

Since 2003, GCASC has made agreements on maritime boundary delimitation with neighbouring countries of Cyprus Island and granted concession licences to explore oil/natural gas in the maritime jurisdiction areas of the Island. Several so-called licence areas partially coincide with Türkiye's continental shelf.

HYDROCARBON LICENCE AREAS OF TÜRKİYE&TRNC&GCASC

03

TÜRKİYE'S POSITION REGARDING
THE EASTERN MEDITERRANEAN

As a country with the longest coastline in the Eastern Mediterranean, Türkiye's position regarding the Eastern Mediterranean is shaped by policies on its own continental shelf as well as its stance and efforts to protect the fundamental rights of Turkish Cypriots around the Island in accordance with international law as the co-owners of Cyprus Island. In this context, Türkiye's policy on the region can be summarized as follows:

- Türkiye continues decisively to protect its continental shelf and its rights in the seas.
- Türkiye is open to dialogue to set maritime boundaries with all countries except for GCASC.
- Delimitation in the west of Cyprus can only be addressed once the Cyprus issue is settled.
- Türkiye will continue decisively to protect the rights of Turkish Cypriots, the co-owners of the Island, until such rights are secured.

3.1. Türkiye's Continental Shelf in the Eastern Mediterranean

Türkiye has sovereign rights and legitimate interests in the maritime areas to the west and north of Cyprus Island. In this context, Türkiye sent letters and notes to the United Nations initially on March 2, 2004 and in following years for confirmation purposes on several occasions. With these letters and notes, it has been recorded that

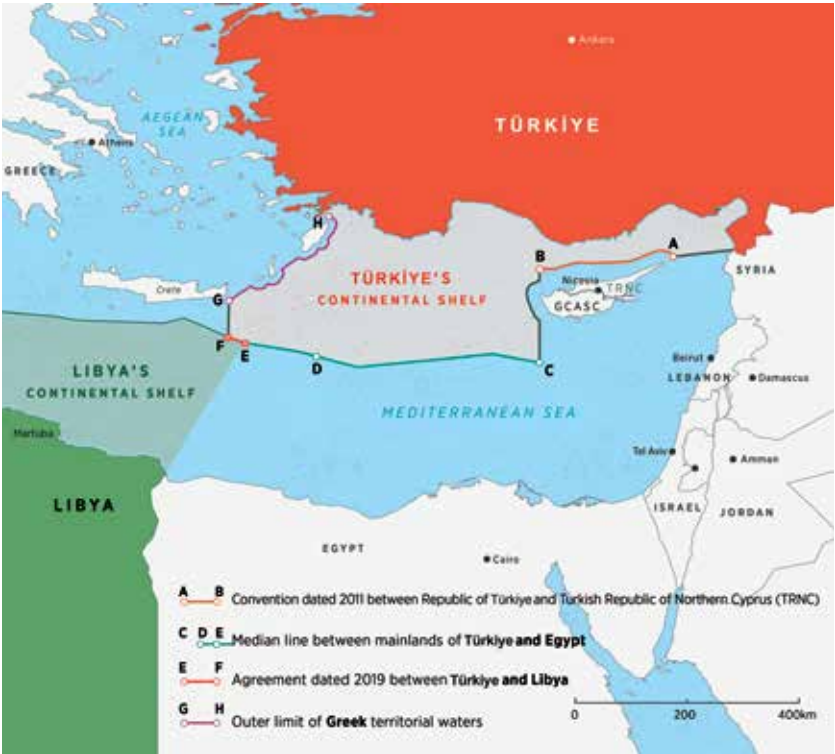
Türkiye will not accept maritime boundary delimitation efforts by GCASC and particularly that Türkiye has legitimate rights and authorities in the maritime areas to the west of Cyprus Island from longitude 32° 16' 18"E. Finally, the letter dated March 18, 2019 was conveyed to the UN General Secretary.

Türkiye's opinion regarding the continental shelf in Eastern Mediterranean is as follows:

Türkiye's continental shelf starts at the point where the land border with Syria ends at the sea (territorial waters up to 12 nautical miles, and then the continental shelf), the Continental Shelf Delimitation Agreement, signed between Türkiye and the TRNC in September 2011, sets the continental shelf limit regarding the north of the island of Cyprus, follows the Egypt-Türkiye Z line from the west of 32° 16' 18" East longitude (the west of the Island of Cyprus is not provided with any area of Maritime Jurisdictions outside the territorial waters). In this context, the region up to 28° East longitude is considered as the Turkish continental shelf, and sovereign State practices are carried out in accordance with this policy.

According to Türkiye, the point to which the Turkish continental shelf located at the west of 28° East longitude extends is related with the results of delimitation agreements, based on fairness between all related riparian states in the Mediterranean and in the Aegean.

The map showing Türkiye's continental shelf is as follows:

The map showing the Greek Cypriot-Greek claims regarding the continental shelf is as follows:

The map showing Türkiye's continental shelf and Greek Cypriot-Greek claims regarding the continental shelf is as follows:

Türkiye protects its rights and interests in its continental shelf in a determined manner as the country which has the longest coast in Eastern Mediterranean. It is not true that this issue is directly related to the Cyprus issue. Likewise, Türkiye's exploration and drilling activities have been ongoing in its license areas given to the Turkish Petroleum in 2009 and 2012 within its continental shelf – the continental shelf rights in these areas have been recorded both geographically and legally in the presence of the UN since 2004. Fatih drilling vessel is currently operating within the Turkish continental shelf.

In this context, GCASC's allegations regarding the violation of the EEZ are totally legally unfounded, because the area drilled by Fatih has not been set with a delimitation agreement between the island of Cyprus with Türkiye. Therefore, it is not legally possible to make a definition such as the "GCASC's EEZ" with regard to this area.

Türkiye's stance on this issue is compliant with the international law. In the course of carrying out delimitation in maritime law, if the presence of islands undermines the equitable delimitation, they may be given limited impact in terms of creating continental shelf and EEZ compared to the mainland, and in some cases even zero impact. A method such as automatic equal distance is strictly absent in international law. The written international law

and international jurisprudence on this issue have adopted equitable delimitation as a basic principle. The method of delimitation is **either to make bilateral agreements that do not violate the rights of third parties or to bring this matter to the international judiciary**. For example, the agreement signed between the Greek Cypriot administration and Egypt is invalid to Türkiye due to the Cyprus issue, and it is also **void because it violates Türkiye's continental shelf in terms of the maritime law as well**. The delimitation issue on the west of the island will be discussed only after the Cyprus issue is resolved and a state that Türkiye can consider an interlocutor is established.

**FUNDAMENTAL INTERNATIONAL LAW PRINCIPLE FOR BILATERAL TREATIES ON
MARITIME BOUNDARIES**

MARITIME BOUNDARY TREATIES SHOULD NOT VIOLATE THIRD PARTIES' RIGHTS AND INTERESTS.

In bilateral treaties, the delimitation line should end before it reaches the area of overlapping potential claim by a third State.

Some international judicial decisions made in accordance with international law, which show that the islands were given less impacts compared to the mainland or the islands are totally encircled in controversies with regard to creating EEZs, are indicated below.

- International Court of Justice / 2012 Nicaragua – Colombia
- 1992 Canada – France (St. Pierre and Miquelon)
- International Court of Justice / 1977-1978 Britain – France
- International Court of Justice / 1985 Libya – Malta
- 1971 Tunisia – Italy Agreement
- 1978 Papua New Guinea – Australia Agreement

3.2. TRNC's rights

The second factor shaping the position of Türkiye on the Eastern Mediterranean is the protection of fundamental rights of Turkish Cypriots arising from the island of Cyprus, namely, the joint owners of the island of Cyprus in accordance with the international law. The activities on the areas licensed by the TRNC government for the Turkish Petroleum in 2011 are within this context. The activities currently carried out by Yavuz drilling vessel and Barbaros Hayreddin Pasha

seismic vessel are also in this area. It is underlined by Türkiye in all official contacts, including those attended by other EU countries, that the Turkish Cypriots' inalienable rights on the island's hydrocarbon resources must be guaranteed as soon as possible and that the approaches ignoring the TRNC will remain inconclusive.

It is clear that the Turkish Cypriots should be also included in these decision-making mechanisms in the course of making decisions on

the island's common wealth. As a matter of fact, the TRNC made a **very accurate and timely proposal on 13 July 2019**. The proposal that is fully supported by Türkiye envisages that the Turkish Cypriots and the Greek Cypriots, as the island's equal partners, carry out cooperation including the revenue sharing and make use of these resources simultaneously and together with regard to hydrocarbon resources for which they have equal rights. However, the Greek Cypriots rejected this constructive proposal as they did in 2011 and 2012. The GCASC does not consider the hydrocarbon issue as an element that should be shared with the Turkish Cypriots and they reject the necessity of a joint decision to be taken together.

The Turkish side has endeavored to turn the hydrocarbon resources around the island into a factor of peace and stability up to now. The implementation of this proposal will contribute to the development of regional peace, stability and cooperation and also provide a suitable basis for the solution of the Cyprus issue. Nevertheless, as long as the Turkish Cypriots' rights are not guaranteed, Türkiye Petroleum will continue its drilling and seismic research activities in a determined manner in the license areas provided for itself by the TRNC authorities.

Türkiye is in favor of peace and stability in the Eastern Mediterranean region. Türkiye, which has the longest coastline in the Mediterranean, is the key to stability and security of the island both historically and geopolitically. In this context, the quest for partnership and cooperation aimed at excluding Türkiye in the region is doomed to fail.

TÜRKİYE PETROLEUM DRILLING AND RESEARCH ACTIVITIES

Türkiye's Thesis on the Eastern Mediterranean:

Türkiye's thesis on the Eastern Mediterranean are based on international law, former court verdicts, caselaws, the UN Convention on the Law of the Sea and similar agreements made between Countries in the past.

The coastal projection of a mainland cannot be interrupted by islands and it cannot create a maritime jurisdiction area for the islands on the opposite side of the median line between two mainlands except for territorial waters. The length and directions of coasts are taken into consideration while maritime jurisdiction areas are determined. Despite all these articles of maritime law, Greece and GCASC try to expand maritime jurisdiction areas with a maximalist view and infringe on the rights of all countries in the region, particularly Türkiye. For instance, 12 km² of Meis Island, which is 2 km from Turkish mainland, has a maritime jurisdiction area 4 thousand times larger than its actual size due to the claims of Greece.

Entitlement and delimitation are not the same.

Continental shelves/EEZs are delimited in accordance with the principle of equity rather than the principle of equidistance. (UNCLOS 74-83).

Islands can be given zero effect (only territorial waters) based on their locations (if they are on the wrong side of the median line between mainlands), short frontage and interruption of continental shelf for mainland. There are several court verdicts and state practices supporting this.

As a result of maximalist approaches by Greece and GCASC, Türkiye's rights were violated with GCASC-Egypt treaty in 2003 and Lebanon's rights were violated with GCASC-Israel treaty in 2010.

Israel, Egypt and Lebanon have concluded treaties with GCASC instead of Türkiye, and have agreed to smaller maritime zones than they would have with Türkiye.

The EU has adopted a biased attitude on maritime zones without competence and right, and has been acting as an appeals authority. The EU has no competence in delimiting maritime boundaries and should remain impartial regarding overlapping maritime zones.

Türkiye will continue to say that international agreements concerning the whole island concluded by the Greek Cypriot side on its own will constitute a violation of rights until the Cyprus issue has been resolved.

04

EU, GCASC AND GREECE'S STANCE ON THE EASTERN MEDITERRANEAN

4.1. European Union

EU considers illegal the exploration and drilling activities in the Eastern Mediterranean undertaken by Türkiye in order to defend both its own rights and the rights of Turkish Cypriots. EU Council has expressed that the delimitation of EEZ and continental shelf should be made through dialogue and negotiation in good faith, in conformity with international law and the principle of good neighbourly relations on the one hand, and it endorsed the GCASC's unilateral maritime jurisdiction area claims, attempting to impose these claims upon Türkiye under the pretext of "union solidarity" on the other hand. This stance clearly indicates that the EU will not remain neutral on the Eastern Mediterranean issue. Moreover, the EU does not make any reference to Turkish Cypriots in its conclusions concerning the issue.

EU Council stated in its conclusion on December 12, 2019 that the Türkiye-Libya Memorandum of Understanding on the delimitation of maritime jurisdictions in the Mediterranean Sea infringed upon the sovereign rights of third States, did not comply with the Law of the Sea and could not produce any legal consequences for third States.

However, the EU has no jurisdiction over maritime boundaries. The EU is not an international court, either. The EU, therefore, does not have a say on the Türkiye-Libya Memorandum, which was duly signed. Under international law, the EU does not have a right to refer to Türkiye's hydrocarbon activities as illegal. EU should remain neutral regarding overlapping maritime jurisdiction areas.

In addition, it was the EU that remained silent in 2003, 2007 and 2010 when the Greek Cypriot side, without any authority and as if it represented the whole island, concluded delimitation agreements with the countries in the region in violation of the rights of Türkiye and the Turkish Cypriots, and collaborated in the usurpation by Greece of Libya's continental shelf rights.

4.2. Greece

Taking the Crete, Kasos, Karpathos, Rhodes and Meis line in the Eastern Mediterranean as the basis, Greece claims that these islands are part of the Greek mainland. Greece argues according to this claim that these islands can have their own territorial waters and EEZ and delimits maritime jurisdictions based on the median line between the islands and Anatolia. Under this argument, Greece wants to conclude delimitation agreements with regional countries and especially GCASC. In parallel with GCASC, Greece is making efforts to exclude Türkiye and the Turkish Republic of Northern Cyprus from the energy equation in the region.

Greece refused to allow Türkiye into the East-Med offshore gas pipeline project. Greece, GCASC and Egypt have been holding tripartite summits since 2014. The sixth tripartite Greece-GSACR-Egypt Leaders' Summit was held in Crete on October 10, 2018. The Summit declaration emphasized the universal character of the UN Convention on the Law of the Sea and stressed the parties' commitment to proceed expeditiously with the negotiations on the delimitation of their common maritime boundaries where appropriate.

The so-called "Greece-GCASC-Egypt maritime boundary" known as the "Sevilla map" is a manifestation of the maximalist Greek Cypriot and Greek stance that aims to give full effect to Meis island as well as Rhodes, Karpathos and Crete, and limit Türkiye's maritime jurisdiction areas with the so-called jurisdiction areas of Greece and GCASC.

4.3. GCASC

With regards to the use of energy resources in the Eastern Mediterranean, GCASC aims to exclude Türkiye and TRNC and control the energy resources in the Eastern Mediterranean on its own. GCASC is

not willing to share political power with the Turkish Cypriots, who are co-owners of the island, based on political equality, and disregards the Turkish Cypriots' inherent rights on the natural resources. Adopting a stance violating Türkiye's rights stemming from international law on its continental shelf registered with the United Nations, GCASC divided the area on the south of the Island into 13 parcels and made authorization attempts for oil and natural gas exploration activities.

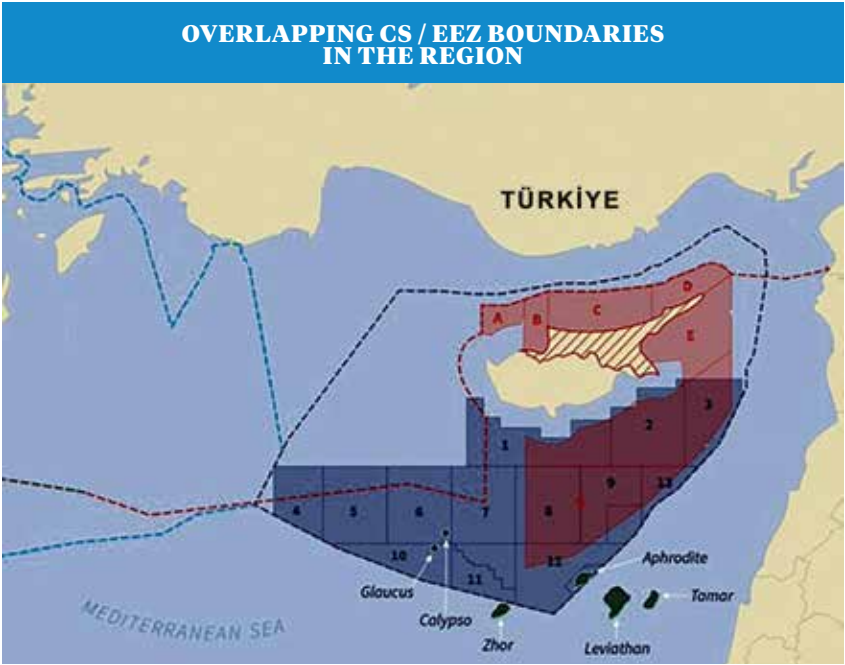
Since 2003, GCASC has concluded agreements on the delimitation of maritime jurisdictions with countries neighbouring the island of Cyprus and granted concession licences for oil/natural gas exploration activities within the maritime jurisdiction areas of the Island.

GCASC initially signed EEZ Delimitation Agreement with Egypt in 2003. The delineation line in the said agreement violates Türkiye's continental shelf in the Mediterranean. Therefore, Türkiye made it clear in a letter to the UN on March 2, 2004 and with a Note on October 4, 2005 that the attempts of GCASC to delimit maritime jurisdictions were unacceptable. Türkiye also told Egypt in the same period that it lost an important maritime space with the mentioned agreement, and that the loss could be compensated with the signing of a continental shelf agreement between Türkiye and Egypt.

GCASC signed EEZ delimitation agreement with Lebanon in 2007. Türkiye shared its maritime law theses on this agreement with Lebanon in depth and told Lebanon that it could have a larger maritime space with an agreement based on equity. This agreement has not been ratified and put into effect by Lebanon due to the lateral maritime border dispute with Israel.

Lastly, GCASC signed an EEZ delimitation agreement with Israel in 2010. GCASC's EEZ agreements with Lebanon and Israel led to a lateral maritime border dispute between the two countries and they conveyed their official objections to the UN.

Blocks numbered 1, 4, 5, 6 and 7 are among the so-called license areas of the GCASC. Türkiye objects to the GCASC-Egypt EEZ Delimitation Agreement of 2003 due to the Cyprus issue coordination with TRNC.

05

TÜRKİYE-LIBYA MEMORANDUM OF
UNDERSTANDING

5.1. General Political Landscape in Libya

The Libyan Political Agreement was signed in 2015 under the guidance of the UN within the framework of the process conducted in Morocco in order to end the civil war in Libya and to stabilize the country. The Presidential Council (PC) established on the basis of this Agreement has been recognized by the international community as the legitimate government representing the whole of Libya in accordance with the UN Security Council Resolution numbered 2259.

Within the framework of this transition process also supported by Türkiye, the National Reconciliation Government (NRG) that came to power in Tripoli is still in office. There is also a government in eastern Libya that is called the “Interim Government,” which is supported by the so-called Libyan National Army (LNA) under the command of Caliph Haftar and headed by Abdullah al-Thani and which does not have any international legitimacy before the UN.

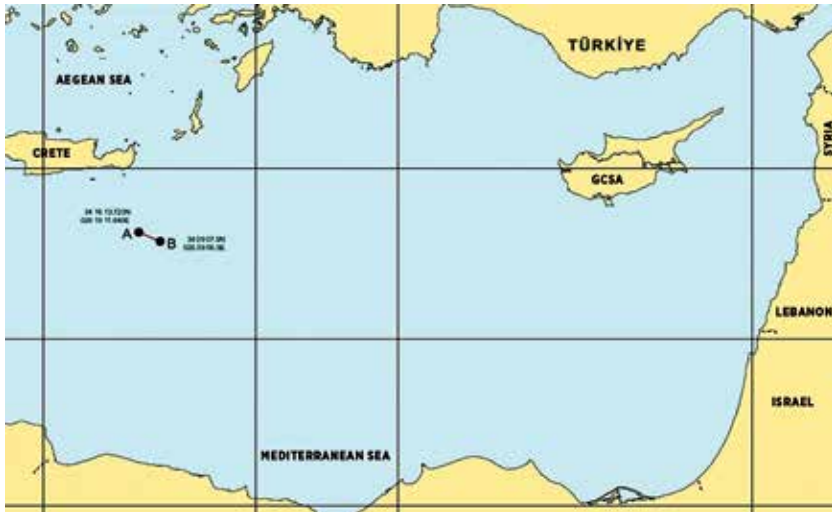
5.2. Türkiye-Libya Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions

Chairman of the Presidential Council of Libya Fayez Al Sarraj, Foreign Minister Siala, Interior Minister Fathi Basaga and the accompanying delegation paid an official visit to Türkiye upon the invitation of President Recep Tayyip Erdoğan on 26-28 November 2019. The efforts aimed at finding a solution to the crisis in Libya and bilateral relations were discussed during the talks in Istanbul. During the visit,

the “Memorandum of Understanding on Security and Military Cooperation” was signed in order to provide the legal basis for security and military cooperation between the two countries and also the “Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions” aimed at protecting the rights of the two countries arising from international law.

The Grand National Assembly of Türkiye (GNAT) ratified the “Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions” on December 5, 2019 and “Memorandum of Understanding on the Security and Military Cooperation” on December 21, 2019.

In accordance with the Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions, Türkiye has established an 18.6-nautical mile line in Eastern Mediterranean (The map shows below A-B line) on the southwest of its continental shelf boundaries that it notified to the UN.

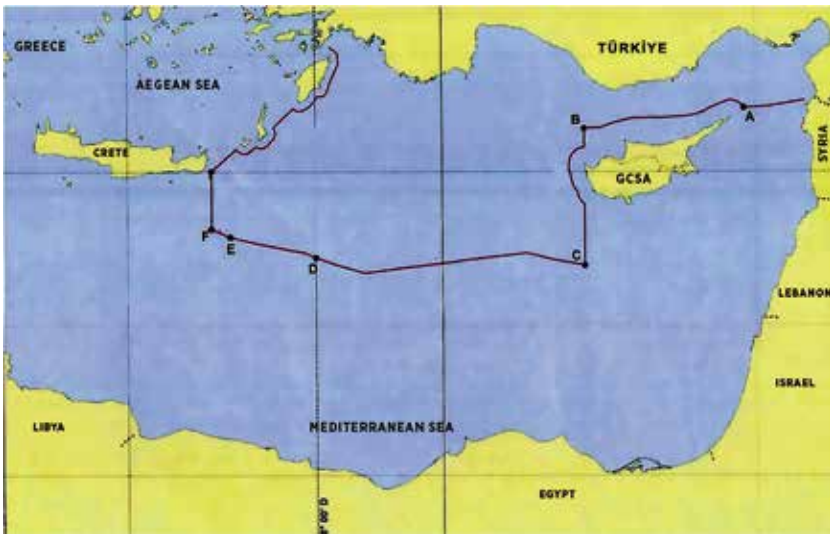
Under this Memorandum of Understanding, Türkiye has also given a strong response to the policies aimed at excluding and isolating Türkiye in the Mediterranean in legal and political terms.

Furthermore, this Memorandum fully supports all legal arguments of Türkiye:

- Principle of Equity/Fair and Equitable Delimitation
- Islands do not automatically create a continental shelf and EEZ
- The front lengths are not ignored
- Avoidance of a cut-off effect on Türkiye's coastal projection/continental shelf

Having repeatedly clarified that it is ready to meet with all countries in the region except GCASC to ensure that the maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean are determined, Türkiye has put forth its position on maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean in a more tangible manner by signing this agreement with Libya.

Concerning the delimitation of maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean, our country continues to maintain its attitude and policies that do not exclude dialogue and peaceful solutions, but remain within the boundaries of international law and legitimacy, and also protects the rights and interests of both Türkiye itself and the Turkish Cypriots in the region. The Memorandum of Understanding signed with Libya is an important component of this policy of Türkiye.

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE
AND
THE GOVERNMENT OF NATIONAL ACCORD-STATE OF LIBYA
ON DELIMITATION OF THE MARITIME
JURISDICTION AREAS IN THE
MEDITERRANEAN

The achievements of the Memorandum of Understanding on the Delimitation of Maritime Jurisdictions signed between Türkiye and Libya could be summarized as follows:

Türkiye has signed a continental shelf/EEZ boundary agreement for the first time with a country bordering the Mediterranean except the TRNC.

The agreement constitutes a strong response to the political-economic initiatives aimed at isolating and containing Türkiye in the Eastern Mediterranean.

The legal and legitimate ground has been established for both countries with regard to their rights in the Mediterranean

The rights of the two countries in the Mediterranean have been protected. Libya has gained marine space compared to its previous situation.

The Agreement has clarified the Western boundaries of Türkiye's maritime jurisdictions in Eastern Mediterranean.

Türkiye has shown with this Memorandum that it would not allow any fait accompli in the region.

Any possible Greece-Egypt and Greece- GCASC agreement that would violate the rights of the two countries were prevented with this Memorandum. These prospective agreements aim to decrease Türkiye's maritime jurisdictions from 186 thousand square kilometers to 41 thousand square kilometers.

Türkiye has rejected maximalist and uncompromising Greek-Greek Cypriot arguments that strive to provide a small island such as Meis with a maritime jurisdiction 4 thousand times larger than its own surface area.

The agreement might encourage other countries in the region to review their agreements with the GCASC and/or to their legal arguments.

Türkiye has renewed its call for dialogue with all littoral countries except GCASC and showed the international community that it acts in accordance with the international law, maritime law and diplomacy.

5.3. Libya Motion

The attacks by the illegitimate groups against the internationally recognized Government of National Accord in Libya undermines the security and stability of the whole region, increases threats against humanity and causes thousands of innocent people to die and emigrate from their lands. Taking the necessary measures against these developments, which violate the United Nations Security Council Resolutions and undermine the sovereignty of Libya, are important for the region's stability and Türkiye's national interests.

Within this framework, the motion that authorizes sending troops to Libya was ratified by the GNAT on January 2, 2020 upon the call made by the Libyan Government of National Accord. The designated aims of the motion contain to take all kinds of measures against any threats to national interests, to eliminate the possible attacks by illegitimate groups in Libya towards Türkiye's interests, to take measures against risks such as mass migration, to ensure that the humanitarian aid is delivered to the people of Libya, to protect Türkiye's best interests in an effective manner and to assist in pursuing a rapid and dynamic policy in order to avoid an irrecoverable situation in the future according to the course of the developments.

THE EPILOG ON THE EASTERN MEDITERRANEAN

New regional and global struggle on the Mediterranean scale has a profound impact on Türkiye's vital interests. Dating back many years and based on the rights vested by the international law, Türkiye's theses on the Mediterranean has faced a serious challenge. The Mediterranean, as a whole, constitutes the center of gravity for Türkiye's air, land and maritime strategies. Türkiye will continue taking every precaution so as to defend this center of gravity, to protect its geo-economic and geo-strategic interests, not to allow fait accompli in the region and if necessary to increase its deterrence in this regard.

Both the strategic steps taken with the authorization granted by the TRNC and the Memorandum signed with Libya clearly show Türkiye's stance in its geo-economy based struggle. The main reason why Türkiye took these steps is that the countries in the region made bilateral and multilateral agreements, which isolate Türkiye, and violated Türkiye's and TRNC's rights vested by the international law. In this context, the Memorandum between Türkiye and Libya should be considered a preventive move in the face of the steps taken against Türkiye's interests in the Eastern Mediterranean.

Türkiye supports the decisions taken in line with the international law and by international institutions. It will continue to take legitimate steps. A political and diplomatic solution should be a priority in order to avoid turning the struggle in the Eastern Mediterranean into a crisis or to deepen the current conflict in Libya. However, Türkiye has the will to take the necessary steps to ensure peace in the region and, if necessary, to use its deterrent force and defend its interests.

Doğu Akdeniz Denkleminde
Stratejik Adım:
Türkiye & Libya Mutabakatı

Strategic Step in the
Eastern Mediterranean Equation:
**Memorandum Of Understanding
Between Türkiye & Libya**

DOĞU AKDENİZ DENKLEMİNDE STRATEJİK ADIM:
TÜRKİYE & LİBYA MUTABAKATI

STRATEGIC STEP IN THE
EASTERN MEDITERRANEAN EQUATION:
**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN
TÜRKİYE & LIBYA**

